

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

Херсон

«24» травня 2018 р.

№ 10-р/к

Справа №50/2-17

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №50/2-17 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції державним підприємством «Херсонський морський торговельний порт» на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів та подання Відділу досліджень і розслідувань від 15.05.2018 №2-28/8,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) Зловживання монопольним становищем Державним підприємством «Херсонський морський торговельний порт» на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів.

2. СТОРОНИ

- (2) Відповідачем у Справі (далі - Відповідач) є Державне підприємство «Херсонський морський торговельний порт» (далі – ДП «ХМТП», Порт) (ідентифікаційний код 01125695).
- (3) Як вбачається із відомостей щодо ДП «ХМТП», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності підприємства є, зокрема, транспортне оброблення вантажів (код КВЕД 52.24), що включає в себе навантаження та розвантаження вантажів або багажу пасажирів; навантаження, у тому числі закріплення, вантажу та розвантаження суден (стивідорські роботи); навантаження та розвантаження вантажних залізничних вагонів.
- (4) Звідси Відповідач є суб'єктом господарювання у розумінні статі 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ПРОЦЕДУРНІ ДІЇ

- (5) Херсонським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснюється контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Державним підприємством «Херсонський морський торговельний порт» на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів в межах об'єктів портової інфраструктури м. Херсона.
- (6) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 09.11.2017 №53-рп/к розпочато розгляд справи №50/2-17 за ознаками вчинення Державним підприємством «Херсонський морський торговельний порт» (код ЄДРПОУ

01125695) порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (7) Відділенням відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2002 року за № 317/6605, проведено дослідження становища ДП «ХМТП» на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів.
- (8) За інформацією Головного управління статистики у Херсонській області та Реєстру морських портів України на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів здійснюють діяльність 19 суб'єктів господарювання.
- (9) За інформацією суб'єктів господарювання (об'єктів аналізу), загальний обсяг наданих ними послуг з транспортного оброблення вантажів у м. Херсоні склав: у 2015 році – 2003,73 тис. тн, в т. ч. ДП «ХМТП» - 1172,93 тис. тн; у 2016 році – 1672,74 тис. тн, в т. ч. ДП «ХМТП» - 963,41 тис. тн; у I півріччі 2017 року – 842,47 тис. тн, в т. ч. ДП «ХМТП» - 398,57 тис. тн.
- (10) Згідно з розрахунком, проведеним відповідно до вимог розділу 8 Методики, частка ДП «ХМТП» на відповідному товарному ринку становила: у 2015 році – 58,5 відсотків; у 2016 році – 57,6 відсотків; у I півріччі 2017 року – 47,3 відсотків.
- (11) Враховуючи викладене, становище ДП «ХМТП» містить ознаки монопольного (домінуючого) на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів в межах об'єктів портової інфраструктури м. Херсона у 2015, 2016 роках та I півріччі 2017 року з частками 58,5; 57,6 та 47,3 відсотків, відповідно.

4. ЗАКОНОДАВЧА БАЗА

- (12) Закон України «Про захист економічної конкуренції».
- (13) Закон України «Про морські порти України».
- (14) Правила надання послуг у морських портах України, які затверджені наказом Міністерства інфраструктури України від 05.06.2013 №348 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 15.08.2013 за №1401/23933 (далі - Правила надання послуг у морських портах України).
- (15) Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних із їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 № 1104.
- (16) Інструкція про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду, яка затверджена спільним наказом Генеральної Прокуратури України, Міністерства внутрішніх прав України, Державної податкової адміністрації України, Служби безпеки України, Верховним Судом України, Державною судовою адміністрацією України від 27.08.2010 №51/401/649/471/23/125.

5. ВСТАНОВЛЕННЯ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

- (17) Аналіз інформації та матеріалів справи виявив обставини, які можуть свідчити про порушення ДП «ХМТП» законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів, шляхом зобов'язування Приватного підприємства «Віатранс» (далі – ПП «Віатранс») (ідентифікаційний код 24109380) сплатити 15260,12 доларів США за послуги, які останній не замовляв.
- (18) ПП «Віатранс» є експедитором нерезидента України - компанії Smart Trade Overseas Corp (Швейцарія) у взаємовідносинах щодо перевалки вантажів через ДП «ХМТП» відповідно до договору-доручення (агентської угоди) від 12.07.2012 № 52-07/12.
- (19) Між ДП «ХМТП» та ПП «Віатранс» укладено договір від 18.12.2014 № 7/92Д на виконання робіт (далі – Договір), за умовами якого ДП «ХМТП» зобов'язується організувати та здійснювати роботи з перевантаження зернових вантажів через зерновий перевантажувальний комплекс, криті склади, плав-ємності, а також забезпечити короткочасне зберігання вантажів для накопичення суднової партії і подальшого його відвантаження на водний або інший вид транспорту (п. 1.1 Договору).
- (20) Відповідно до пунктів 3.1, 6.2, 6.2.2.2 Договору, роботи виконуються ДП «ХМТП» на підставі письмових заявок ПП «Віатранс», в терміни, які письмово узгоджуються сторонами договору. ПП «Віатранс» здійснює сплату вартості послуг ДП «ХМТП» за перевантаження кожної суднової партії вантажу, в тому числі, за зберігання вантажу та інші послуги, до підходу судна до ДП «ХМТП» під вантажні операції, шляхом повної попередньої оплати вказаних послуг, згідно рахунків ДП «ХМТП», по ставках, які вказано у додатках до договору.
- (21) Пунктом 7.2 Договору визначено, що ПП «Віатранс» несе відповідальність за введення з його вини та вини залучених ним третіх осіб заборон та обмежень на перевезення вантажів, а також, виконує повне відшкодування пов'язаного з цим матеріального збитку, та за несвоєчасний вивіз вантажів.
- (22) Додатковою угодою від 04.12.2015 № 5 до Договору сторони продовжили термін дії договору від 18.12.2014 № 7/92Д до 31 грудня 2016 року.

Обставини справи

- (23) У серпні 2016 року ДП «ХМТП» було прийнято на зберігання на користь вантажоодержувача ПП «Віатранс» ячмінь навалом у кількості 4237,79 метричних тонн, який зберігався на складах №№4, 6 та теплоході «Кілія» Порту.
- (24) ДП «ХМТП» у вересні 2016 року без попереднього погодження з ПП «Віатранс» перемістило 1692,600 тн зерна зі складів №№4, 6 на плав-ємності ДМ-098 та ДМ-230 Порту.
- (25) ДП «ХМТП» листом від 01.09.2016 № 18-23/277 повідомило ПП «Віатранс», що на підставі ухвали Херсонського міського суду Херсонської області від 31.08.2016 у справі № 766/9570/16-к старшим слідчим з особливо важливих справ слідчого управління фінансових розслідувань ГУ ДФС у Херсонській області проведено 31.08.2016 обшук серед інших осіб Порту з метою вилучення ячменю, поданого до митного оформлення Товариством з обмеженою відповідальністю «Гермес Лоджистік» (далі - ТОВ «Гермес Лоджистік»). На складах Порту, теплоході «Кілія» та ДМ-272 було виявлено 4200 метричних тонн зерна ячменю експортера ТОВ «Гермес Лоджистік», яке слідчим органом було вилучене та передане на відповідальне зберігання ДП «ХМТП».

- (26) У зв'язку з цим, ПП «Віатранс» листом від 01.09.2016 №934 звернулося до ДП «ХМТП» з проханням призупинити дію Договору в частині нарахування плати за зберігання вантажу (ячменю) з дати вилучення вантажу слідчим органом (з 31.08.2016 року) до дати повернення вантажу в розпорядження ПП «Віатранс».
- (27) Проте, ДП «ХМТП» листом від 14.09.2016 № 18-23/299 повідомило ПП «Віатранс», що продовжує нараховувати йому плату за зберігання зерна та за інші супутні послуги, незважаючи на те, що це зерно було вилучене у ПП «Віатранс» за діями слідчого органу.
- (28) ПП «Віатранс» листом від 20.09.2016 №1024 повідомило ДП «ХМТП», що не замовляло та не надавало останньому заявки на надання послуг зі зберігання 4200 метричних тонн ячменю, вилучених у ПП «Віатранс» слідчим органом як речовий доказ.
- (29) ПП «Віатранс» листами від 05.12.2016 №1282 та від 11.12.2016 №1285 повідомило ДП «ХМТП» про запланований 08.12.2016 захід судна «Altenavi» до морського порту м. Херсона під завантаження ячменем та про прохання компанії Smart Trade Overseas Corp (Швейцарія) провести стовідсоткове переважування зерна перед погрузкою на судно.
- (30) У зв'язку з цим, ДП «ХМТП» виставило ПП «Віатранс» попередній рахунок від 05.12.2016 №2458 на оплату 29412,05 дол. США (з ПДВ), який включав вартість послуг з перевантаження важких зернових вантажів по варіантам робіт: "автомашина (самоскид) - плав-ємність - судно" в кількості 1375,42 тн на суму 7564,81 дол. США (без ПДВ); "автомашина (бортова) - плав-ємність - судно" в кількості 2324,1 тн на суму 13595,99 дол. США (без ПДВ); "автомашина (самоскид) - склад - судно" в кількості 538,27 тн на суму 2960,49 дол. США (без ПДВ); зважування вантажів на 30-60 тонних автомобільних вагах підприємства в кількості 4237,79 тн на суму 127,13 дол. США (без ПДВ); видачі разової перепустки для в'їзду вантажного автотранспорту сторонніх організацій на територію підприємства в кількості 184 шт. на суму 261,62 дол. США (без ПДВ).
- (31) ПП «Віатранс» платіжним дорученням від 12.12.2016 №9804 сплатило ДП «ХМТП» по рахунку від 05.12.2016 №2458 суму 20831,69 доларів США з урахуванням переплати (попередньої оплати) у сумі 8580,36 доларів США. Таким чином, ПП «Віатранс» погасило суму 29412,05 доларів США в повному обсязі.
- (32) Завантаження судна «Altenavi» (доставка зерна ячменю до борту судна та його зважування) здійснювалося протягом 12-18 грудня 2016 року.
- (33) ДП «ХМТП» було завантажено на судно «Altenavi» 3723,606 тн зерна ячменю, зокрема: з теплоходу «Кілія» – 1492,736 тн, зі складів ДП «ХМТП» – 538,270 тн, з плав-ємностей ДМ-098 та ДМ-230 – 1692,600 тн, куди вантаж у вересні 2016 був переміщений у зв'язку з виробничою необхідністю зі складів підприємства; а саме: зі складу №6 було переміщено 629,460 тн на плав-ємність ДМ-098 та 856,000 тн на плав-ємність ДМ-230, зі складу №4 переміщено 207,140 тн на плав-ємність ДМ-098.
- (34) Внутрішнє переміщення зерна зі складів на плав-ємності ДМ-098 та ДМ-230 було пов'язане з виробничою необхідністю його збереження за результатами дій слідчого органу щодо передачі 4200 метричних тонн зерна ячменю на відповідальне зберігання Порту.
- (35) Після завантаження судна «Altenavi» вказаним вантажем (ячменем) ДП «ХМТП» виставило ПП «Віатранс» остаточний рахунок від 26.12.2016 №2632 на суму 44672,17 дол. США (з ПДВ), який включав вартість наданих послуг з перевантаження важких зернових вантажів по варіантам робіт: "автомашина

(самоскид) - плав-ємність - судно" в кількості 1068,376 тн на суму 58764,07 дол. США (без ПДВ); "автомашина (бортова) - плав-ємність - судно" в кількості 2116,96 тн на суму 12384,22 дол. США (без ПДВ); "автомашина (самоскид) - склад - судно" в кількості 538,27тн на суму 2960,49 дол. США (без ПДВ); зважування вантажів на 30-60 тонних автомобільних вагах підприємства в кількості 3723,606 тн на суму 111,71 дол. США (без ПДВ); видачі разової перепустки для в'їзду вантажного автотранспорту сторонніх організацій на територію підприємства в кількості 159 шт. на суму 215,99 дол. США (без ПДВ); доставки зернових вантажів до борта судна через автоваги підприємства при перевантаженні з трюму плав-ємності підприємства – 1185,34тн на суму 4124,98 дол. США (без ПДВ); через бункерні ваги ЗПК при перевантаженні з трюму плав-ємності підприємства – 1999,996 тн на суму 9459,98 дол. США (без ПДВ); через бункерні ваги ЗПК при перевантаженні зі складу підприємства – 538,27 тн на суму 2057,81 дол. США (без ПДВ); зважування вантажів на 30-60 тонних автомобільних вагах підприємства – 1185,34 тн на суму 35,56 дол. США (без ПДВ).

- (36) Проаналізувавши рахунки ДП «ХМТП», зокрема: попередній рахунок від 05.12.2016 №2458 на оплату 29412,05 дол. США та остаточний від 26.12.2016 №2632 на суму 44672,17 дол. США, Відділенням встановлено, що ДП «ХМТП» підвищило вартість наданих ПП «Віатранс» послуг на 15260,12 дол. США за рахунок нарахування вартості за послуги зі зважування ще 671,156 тн зерна (крім 3723,606 тн) та додаткових послуг з доставки зерна ячменю до вагів для його переважування.
- (37) Таке підвищення вартості наданих ДП «ХМТП» послуг відбулося, зокрема, у зв'язку з незапланованим додатковим переміщенням ячменю зі складів Порту, куди вантаж ПП «Віатранс» було розміщено початково при завезенні, на плав-ємності ДМ-098 та ДМ-230 у кількості 1692,600 тн та подальшим його перевантаженням на судно «Altenavi», що збільшило собівартість наданих послуг.
- (38) ПП «Віатранс» не замовляло внутрішнє переміщення 1692,600 тн ячменю зі складів ДП «ХМТП» на плав-ємності, крім цього, ДП «ХМТП» не зверталось до ПП «Віатранс» щодо узгодження проведення таких додаткових видів робіт.
- (39) Таким чином, ДП «ХМТП» виставило ПП «Віатранс» рахунок від 26.12.2016 №2632 щодо додаткової оплати 15260,12 доларів США за послуги зі зважування та доставці вантажу до борту судна «Altenavi» з плав-ємностей, що відбулося з метою визволення приміщень складів під розміщення зерна для зберігання іншому суб'єкту господарювання на підставі дій слідчого органу, які ПП «Віатранс» не замовляло.
- (40) У зв'язку з цим, ПП «Віатранс» відмовило ДП «ХМТП» в оплаті додатково нарахованих 15260,12 дол. США, посилаючись на те, що витрати зі збереження переміщеного ячменю зі складів на плав-ємності Порту за результатами дій слідчого органу мають бути відшкодовані за рахунок органу слідства, за клопотанням якого був арештований цей вантаж.
- (41) Відповідно до пункту 32 Порядку зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних із їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження (далі – Порядок зберігання речових доказів), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 №1104, фінансування витрат, пов'язаних із зберіганням речових доказів, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, передбачених для утримання органу, у складі якого функціонує слідчий підрозділ, який здійснив передачу речових доказів на зберігання.

- (42) За приписами пункту 13 Інструкції про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду (далі – Інструкція про порядок вилучення майна), затвердженої спільним наказом Генеральної Прокуратури України, Міністерства внутрішніх прав України, Державної податкової адміністрації України, Служби безпеки України, Верховним Судом України, Державною судовою адміністрацією України від 27.08.2010 №51/401/649/471/23/125, витрати пов'язані із зберіганням речових доказів, цінностей та іншого вилученого майна, несе орган, на зберіганні якого знаходиться вилучене майно. У випадках, коли майно передається на зберігання в інші установи, підприємства, організації як таке, що потребує спеціальних умов зберігання, такі витрати покриваються за рахунок держави.
- (43) Таким чином, оскільки, з 31.08.2016 до 01.12.2016 зерно ячменю, експедитором якого виступало ПП «Віатранс», перебувало на зберіганні ДП «ХМТП» у відповідності до ухвали слідчого судді Херсонського міського суду у кримінальній справі, то витрати на зберігання цього вантажу мають відшкодовуватись за рахунок коштів державного бюджету відповідно до вищенаведених норм.
- (44) Крім цього, ДП «ХМТП» листом від 30.06.2016 №3-28/271 повідомило всіх експедиторів та вантажовласників зернових та харчових вантажів, що починаючи з 01.07.2016 у разі подання ними заявки на зважування зернових та харчових вантажів перед навантаженням на судно, вартість доставки вантажу до автовагів (без урахування зважування) буде складати 11,45 грн або 0,50 дол. США за одну тонну вантажу (без ПДВ).
- (45) Згідно з пунктом 20 додатку №4 до договору від 18.12.2014 №7/92Д, укладеного між ДП «ХМТП» та ПП «Віатранс», на виконання робіт в редакції додаткової угоди від 04.12.2015 №5, послуги, не передбачені договором, надаються підприємством за письмовою заявкою та за рахунок клієнта за тарифами підприємства, діючими на момент надання послуг.
- (46) Проте, ДП «ХМТП» вже після завантаження судна "Altenavi" (18 грудня 2016) листом від 19.12.2016 №3-28/548 повідомило ПП «Віатранс» про встановлення для клієнта іншої ставки за виконання робіт по доставці вантажу до автовагів Порту для зважування. ДП «ХМТП» виставило ПП «Віатранс» остаточний рахунок від 26.12.2016 №2632 на суму 44672,17 дол. США (з ПДВ), в якому було змінено вартість послуг по доставці зернового вантажу до автовагів для зважування з 0,5 на 3,48 дол. США за 1 тн, тобто вартість цієї послуги було збільшено в 7 разів.
- (47) Таким чином, ДП «ХМТП» підвищило ПП «Віатранс» вартість послуг з доставки вантажу до автовагів для зважування після дати фактичного надання таких послуг всупереч положенням пункту 20 додатку №4 до договору від 18.12.2014 №7/92Д в редакції додаткової угоди від 04.12.2015 №5 та вимогам частини третьої статті 180 Господарського кодексу України та частини третьої статті 632 Цивільного кодексу України про недопущення зміни ціни в договорі після його виконання.
- (48) Враховуючи зазначене, ДП «ХМТП» виставило ПП «Віатранс» рахунок на оплату 15260,12 дол. США в порушення вимог Порядку зберігання речових доказів, Інструкції про порядок вилучення майна та пункту 20 додатку №4 до укладеного сторонами договору від 18.12.2014 №7/92Д в редакції додаткової угоди від 04.12.2015 №5.
- (49) Разом з тим, зазначені правовідносини регулюється нормами Господарського та Цивільного кодексів України.
- (50) Так, згідно з рішенням Господарського суду Херсонської області від 21.04.2017 у справі за № 923/141/17 за позовом ДП «ХМТП» від 22.02.2017 щодо стягнення з ПП

«Віатранс» заборгованості 15260,12 доларів США, у задоволенні позовних вимог відмовлено. Постановою Одеського апеляційного господарського суду від 07.06.2017 апеляційну скаргу ДП «ХМТП» залишено без задоволення, також, постановою Вищого господарського суду України від 10.10.2017 касаційну скаргу ДП «ХМТП» залишено без задоволення.

6. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (51) Питання щодо правомірності стягнення коштів із суб'єкта господарювання за договором за послуги, які він не замовляв, не відноситься до повноважень органів Антимонопольного комітету України та має вирішуватись в судовому порядку, що і було здійснено ДП «ХМТП».
- (52) Відповідно до абзацу другого статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо справа не підлягає розгляду в Антимонопольному комітеті України, його територіальному відділенні.
- (53) Враховуючи викладене, на підставі статей 7, 12, 12-1 та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 48, 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пункту 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованим Міністерством юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 (із змінами), пункту 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р) (із змінами), адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Закрити провадження у справі № 50/2-17.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії -
Голова територіального відділення

В. П. Василенко